

Inhoud

Dankwoord 9

Inleiding 11

I WERKDRUK IN BEELD 13

- I.1 Een voorbeeld ter inleiding 15
- I.2 Dilemma's rondom werkdruk 19
- I.3 Verschillende oorzaken van werkdruk 20
- I.4 Werkdruk en werklast 21
- I.5 Onbalans bij de docent 24
- I.6 Oorzaken vanuit het perspectief van de docent 28
- I.7 Een checklist voor werkdruk op docentniveau 31
- I.8 Onderzoek naar oorzaken op hogere organisatieniveaus 32
- I.9 Onbalans bij het docententeam 35
- I.10 Een checklist voor werkdruk op teamniveau 37
- I.11 Onderzoek naar oorzaken van werkdruk 38
- I.12 Vervolgstappen 42
- Besluit 42

2 WERKDRUK TE LIJF 45

- 2.1 Een voorbeeld ter inleiding 47
- 2.2 Werkdruk te lijf 50
- 2.3 Werkdrukvermindering op korte termijn 51
- 2.4 Belang van vertrouwde handelingen in hectische perioden 53
- 2.5 Werkdrukvermindering op lange termijn 54
- 2.6 Urgentie op docentniveau 57
- 2.7 Urgentie op opleidingsniveau 59
- 2.8 Op weg naar 'belangrijk' en 'niet urgent' 61
- 2.9 Langetermijnsuggesties voor individuele docenten 62
- 2.10 Aandacht voor functies van kernactiviteiten 64
- Besluit 67

3 EFFICIËNT ONDERWIJZEN 69

- 3.1 Een voorbeeld ter inleiding 71
- 3.2 Te veel willen onderwijzen 73
- 3.3 Gestructureerde lessen 74
- 3.4 Avontuurlijke lessen 75
- 3.5 Veelzeggende lesvoorbereidingsformulieren 76
- 3.6 Tijdbesparende maatregelen bij werkvormen 79
- 3.7 Te veel leerstof moeten behandelen 79
- 3.8 Onbruikbare studiehandleidingen 82
- 3.9 Timemanagement en vormgeving van opdrachten 85
- 3.10 Functionele onderwijssessies 88
- Besluit 92

4 EFFICIËNT TOETSEN 95

- 4.1 Een voorbeeld ter inleiding 97
- 4.2 Functioneel toetsen 98
- 4.3 Beoordelingsintensiteit 99
- 4.4 Efficiënt selecterend toetsen op opleidingsniveau 103
- 4.5 Efficiënt toetsen van instapniveau per studieonderdeel 104
- 4.6 Efficiënt toetsen van voortgangsniveau per studieonderdeel 105
- 4.7 Efficiënt toetsen van kwalificatieniveau per studieonderdeel 107
- 4.8 Ranking van inefficiënte toetsfactoren 108
- 4.9 Timemanagement in drie elementaire toetsfasen 109
- 4.10 Aanvullende tijdbesparende suggesties 116
- 4.11 Welk type docent bent u als het om beoordelen gaat? 117
- Besluit 125

5 EFFICIËNT COACHEN EN BEGELEIDEN 127

- 5.1 Een voorbeeld ter inleiding 129
- 5.2 Adequaar coachen 131
- 5.3 Kiezen voor steunende coaching 132
- 5.4 Kiezen voor samenwerkende coaching 133
- 5.5 Kiezen voor sturende coaching 135
- 5.6 Gedifferentieerd coachen 137
- 5.7 Efficiënte begeleiding van scripties 138
- 5.8 Efficiënte begeleiding van stages 141
- Besluit 143

6 EFFICIËNT VERGADEREN 145

- 6.1 Een voorbeeld ter inleiding 147
- 6.2 Kritiek op de vergadercultuur 149
- 6.3 Adequaate vergaderen 149
- 6.4 Vergaderthema's in het onderwijs 151
- 6.5 Vergaderfuncties 153
- 6.6 Kiezen voor brainstormvergaderingen 154
- 6.7 Kiezen voor informerende vergaderingen 156
- 6.8 Kiezen voor besluitvormende vergaderingen 159
 - Besluit 164

7 EFFICIËNTE ONDERWIJSVERNIEUWINGEN 167

- 7.1 Een voorbeeld ter inleiding 169
- 7.2 Kritiek op onderwijsvernieuwingen 171
- 7.3 Efficiëntie in drie fasen van een onderwijsvernieuwingsproject 173
- 7.4 Efficiëntie in de voorbereiding van onderwijsvernieuwingen 174
- 7.5 Efficiëntie tijdens onderwijsvernieuwingen 177
- 7.6 Efficiëntie in de afronding van onderwijsvernieuwingen 179
 - Besluit 180

8 EFFICIËNTE DOCENTEN 183

- 8.1 Een voorbeeld ter inleiding 185
- 8.2 Welke docent wilt u zijn in een onderwijsorganisatie? 187
- 8.3 Uw E-profiel 188
- 8.4 Wat voor type docent bent u? 191
- 8.5 Gezond evenwicht 199
- 8.6 De efficiënte docent 201
 - Besluit 203

9 VASTGESTELDE ONDERWIJSTIJD EN BEREKENDE DOCENTTIJD 205

- 9.1 Een voorbeeld ter inleiding 207
- 9.2 De docent als professioneel timer 209
- 9.3 Geprogrammeerde onderwijstrajecten 210
- 9.4 Onderwijstijd 211
- 9.5 Van onderwijstijd naar docenttijd 212
- 9.6 Berekenende docenttijd 212

- 9.7 De consequenties van taaktoelingsinstrumenten 213
 - 9.8 Verschillende berekenmethoden voor docentonderwijstijd 214
 - 9.9 Kanttekeningen bij berekenmethoden 221
 - 9.10 Docenttaakverdeling 222
 - 9.11 Gedifferentieerde taakverdelingsgesprekken met docenten 224
 - 9.12 Aanvullende suggesties voor opleidingsmanagers 228
- Besluit 229

Literatuur 231

Bijlage

Beoordelingssituaties 233

Bijlage

Veel voorkomende tijdverslinders 235

Over de auteur 239